

ἔγραψε τὰ δέοντα καὶ κατ' ἀκρίβειαν ὁ Γερμανὸς ἐκδότης, ὃν ἔχομεν ἀνά χειρας· ἡμεῖς δὲ χάριν συντομίας, ὀλίγα μόνον ἀρυσάμεθα ἐξ αὐτοῦ, τὰ περὶ τῶν προσώπων καθ' ὧν καὶ ὑπὲρ ὧν ἐγράφησαν οἱ λόγοι καὶ περὶ τοῦ χρόνου, ὅτε ἐξεφωνήθησαν. Ὁ πρῶτος λόγος πίπτει εἰς τοὺς εὐθύς μετὰ τὴν ἐν Χειρωναίᾳ μάχην χρόνους· καὶ ὁ μὲν Εὐξένιππος εἶναι ἀλλαχόθεν ἄγνωστος, ὁ δὲ κατήγορος Πολύευκτος, ὁ τὸν δῆμον Κυδαντίδης, γνωστός εἶναι καὶ ἐκ τοῦ Δεινάρχου (ἐν τῷ κατὰ Δημοσθ. καὶ ἐκ τινος ἐν Περικλεῖ εὐρεθείσης ἐπιγραφῆς. Εἶχε δὲ οὗτος συγκατήγορον κατὰ τοῦ Εὐξένιππου καὶ τὸν διάσημον τότε ῥήτορα, τὸν γνωστὸν ἡμῖν Λυκούργον. Ὁ δὲ τοῦ δευτέρου λόγου χρόνος συμπίπτει μετὰ τὴν εἰς τὴν Ἀσίαν διὰ δασιν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ ὁ ῥήτωρ Λυκούργος ἦτο πάλιν καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἀντίπαλος τοῦ Ἰππερίδου. Ὁ δὲ Λυκούργος ὑπὲρ οὗ ὁ λόγος, ἱππαρχὸς ἐν Ἀθήνῃ καὶ φύλαρχος ἐν Ἀθήναις, διετέλεσεν οὐχὶ ἀσημῆς ἀνὴρ. Ἀμφότεροι οἱ λόγοι ὡς περὶ δημόσια καὶ οὐχὶ ἰδιωτικὰ συμφέροντα στρεφόμενοι, κινεῖσι πολὺ τὸ διάφορον ἡμῶν. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου οἱ δύο σοφοὶ ἐκδίδται τῶν λόγων τούτων ὁ τε Βαδινγκτὼν καὶ ὁ Schneidewin ἀνευρίσκουσιν ἐν αὐτοῖς καὶ ἱκανὰ τῶν ἰδιωμάτων τοῦ Ἰππερίδου, ὡς οἱ ἀρχαῖοι περὶ αὐτοῦ παρέδωκαν, ὅτι δηλ. ἦν « εὐστοχὸς μὲν σπάνιον δ' αὐξήτικὸς καὶ τῇ μὲν τῆς φράσεως κατασκευῇ Ἀυσίαν ὑπερηκόως, τῇ δὲ τῆς εἰρωνείας πανουργία πάντας. Ἔτι δὲ τοῦ κρινομένου διαπαντός ἔχεται καὶ ταῖς ἀνάγκαις τοῦ πράγματος ἐμπέφυκε καὶ συνέται πολλῇ καχορήγηται, καὶ χάριτος μεστός ἐστι, καὶ δεικνὼν ἀπλοῦς, οὐκ ἀπῆλλακται δεινότητος. Τούτου ζηλωτέον μάλιστα τῶν διηγήσεων τὸ λεπτόν καὶ σύμμετρον, ἐτι δὲ καὶ τὰς ἐφοδούς, αἷς ἐπὶ τὰ πράγματα βαδίζει. » (Διον. Ἀλικαρν. ἐν αρχαίων Κρισει). Ὁ δὲ Λογγίνος (ἐν τῷ περὶ ὕψους) λέγει· « ἄρτοι περὶ αὐτὸν εἰσιν ἀστεισμοί) . . . ἀρίμηναν δὲ εἰπεῖν τὸ ἐν πᾶσι τούτοις ἐπαρρόδιον. »

Με τοιοῦτον ῥήτορα ἠθέλησεν ἡ τύχη νὰ μᾶς γνωρίσῃ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν· ἀλλ' ὡς φαίνεται οὐχὶ μόνον ἡ τύχη, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκρόατος φροντίς τῶν νοσημόνων περιηγητῶν τῆς σοφῆς Εὐρώπης ἔχει ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν διότι ἀκαταζήτητα μένοντα τὰ καλὰ λαμβάνουσι μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων ἢ φθείρονται ὑπὸ τῶν ἀμαθῶν. Αἱ δὲ ἀνακαλύψεις τοιούτων κειμηλίων βέβαια ὑπὸ μόνων τῶν ἐν Εὐρώπῃ εἶναι δυνατόν νὰ γίνωνται ὡς καὶ πλουτούντων καὶ περιέργειαν ἔχόντων φιλομαθεστάτην. Εἶθε καὶ ἄλλοι ἐξ αὐτῶν οὐ μόνον τὴν Αἴγυπτον ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα αὐτὴν νὰ ἀναδιφύσῃ ἐπὶ τοιοῦτῳ σκοπῷ· διότι ἡμεῖς (ἅς τὸ ὁμολογήσωμεν) ἐπὶ πολὺ ἀκόμη θὰ ὑστερῶμεν εἰς τοὺς τοιοῦτους εὐγενεῖς ἀγῶνας. Ἄς χαίρωμεν ὅμως ἐπὶ ταῖς ἐπιτυχίαις αὐτῶν καὶ ἅς πρσπαθῶμεν νὰ τοὺς μιμώμεθα, εἰ δυνατόν. Κ.

Ἡ ἀπὸ 12 Φεβρουαρίου 1830 ἀναφορὰ
τοῦ Κυρίου Κόμητος Νεσσέδρῳδ
πρὸς τὴν Α. Α. Υ.
τὸν μέγαρ δοῦκα Κωροταρτίνον.

—ο—

Ἐπειδὴ ἀπὸ τινος χρόνου πολλάκις ἐγένετο μνεῖα τῆς ἀναφορᾶς ταύτης καὶ εἰς ἐφημερίδας καὶ εἰς φυλλάδια, καθ' ὅσον δὲ ἡξεύρομεν δὲν ἐδημοσιεύθη ἐτι ὁλόκληρος εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν, ἐνομίσαμεν ὅτι θέλομεν εὐχαριστήσαι τοὺς ἀναγνώστας τῆς Πανδώρας καταχωρίζοντες ἐνταῦθα πιστὴν καὶ ὅσον οἶόν τε κατὰ λέξιν γενομένην μετάφρασιν τοῦ ἐγγράφου τούτου. Ὁ Κόμης εἶχε παραγγελθῇ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος νὰ φέρῃ περιοδικῶς εἰς γνῶσιν τοῦ μεγάλου δουκὸς, ἐν Βαρσοβίᾳ ὄντος, τὰ κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως· ἡ δὲ προκειμένη ἀναφορὰ εἶναι μία τῶν ἐκθέσεων τούτων· καὶ, μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐγγράφων, ἀρπαγείσα, ὡς φαίνεται, ἀπὸ τῶν ἐν Βαρσοβίᾳ ἀρχείων ἐπὶ τῆς Πολωνικῆς ἐπαναστάσεως, ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως εἰς συλλογὴν τινα, οὕτως ἐπιγεγραμμένην· *Recueil des documents pour la plupart secrets et inédits et d' autres pièces historiques utiles à consulter dans la crise actuelle (Juillet 1853.) 1re Livraison. Paris.* Ἐννοεῖται δὲ ὅτι δὲν ἐγγυώμεθα τὴν γνησιότητα τοῦ ἐγγράφου.

Ἐν Πετροπόλει, 12 Φεβρουαρίου 1830.

Υψηλότητε,

Διὰ τῶν ἀπὸ 18 Σεπτεμβρίου καὶ 16 Ὀκτωβρίου ἐκθέσεων μου, ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ καθυποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν αὐτοκρατορικὴν ὑψηλότητα τὴν τῆς εἰρήνης συνθήκην, δι' ἧς ἐστεφανώθη ὁ ἐνδοξότερος καὶ δεικνιότερος τῶν πολέμων οὗς ἡ Ῥωσία διεξήγαγε κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης.

Ἄς ἐκ τοῦ πολέμου τούτου, τὸν ὁποῖον ὁ αὐτοκράτωρ ἀνελάβε διότι ἐθεώρησεν αὐτὸν ἀναπόφευκτον, ἐξεπεραίωσε δὲ εὐτυχῶς, καὶ περ ἀντιπραγματούσης τῆς Αὐστρίας καὶ ἀντιπολιτευομένης τῆς μεγάλης Βρετανίας, ἡ Ῥωσία ἐκτέλεσεν ἀξίωμα τοσοῦτον ἐμμέριθες καὶ ὑψηλόν, ὥστε εἶναι περιττὸν νὰ ἐκτεθῶσιν ἐν πλάτει τὰ πλεονεκτήματα αὐτοῦ.

Ἀφ' ἐνός ἡ Εὐρώπη ὁμοψήφως ὁμολόγησε τὴν ἐπιείκειαν τοῦ αὐτοκράτορος· ἀφ' ἑτέρου, διὰ τῶν ὅρων τῆς ἐν Ἀνδριανουπόλει συνθήκης, ἐπαγινώθη οὐδὲν ἦτον ἢ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ὑπεροχὴ τῆς Ῥωσίας· διότι τὰ μὲν σύνορα αὐτῆς ἐκρατύνθησαν, τὸ δ' ἐμπόριον ἐπελευθερώθη, τὰ δὲ δίκαια ὠχυρώθησαν, τὰ δὲ συμφέροντα ἡσφαλίσθησαν.

Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα, εἰς τὰς πρὸς τὴν ὑμετέραν αὐτοκρατορικὴν ὑψηλότητα ἀναφοράς μου, νὰ καταδείξω τὰ ἀποτελέσματα τῆς συμβάσεως ταύτης πρὶν ἢ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἢ μαρτυρίᾳ ἐπικυρώσῃ τὰς

ἐλπίδας τὰς ὁποίας δικίῳ τῷ λόγῳ παρέσχε· ἡμῖν ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος σύμβασις.

Παρακτὸς τούτου, διὰ τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει συνθήκης, δύο τινὰ παρεπέμφθησαν εἰς μεταγενεστέρας διαπραγματεύσεις, καὶ ἐνόσω ἡ ἐκδοσις τῶν διαπραγματεύσεων τούτων ἦτο ἀδύνατος, δὲν μὲ ἦτο δυνατόν νὰ καθυποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν αὐτοκρατορικὴν ὑψηλότητα εἰμὴ ἀορίστους εἰκασίαις, δὲν μὲ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκπληρώσω τὸ τοσοῦτον περισπούδαστον τοῦτο καθήκον μου.

Τὰ δύο ἐκείνα κεφάλαια ἦσαν, πρῶτον, ἡ ρύθμισις τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος, καὶ, δεύτερον, ἡ ἐκτέλεσις καὶ ἡ ἐξασφάλισις τῶν χρηματικῶν ὑποχρεώσεων τὰς ὁποίας ἡ Ὀθωμανικὴ κυβέρνησις ἀνέλαβε πρὸς τὴν Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴν Μεγαλειότητα.

Τὸ πρῶτον δὲν ἐξηρτάτο ἀπὸ μόνης τῆς Ῥωσίας. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ Ὀθωμανικὴ Πύλη συνήνεσεν εἰς τὸ ἀπὸ 22 Μαρτίου πρωτοκόλλον, ἀλλὰ τὸ καθ' ἡμᾶς δὲν εἰχομεν ἀπικτιῆσαι τὴν εἰς τοῦτο συναίνεσίν τῆς, εἰμὴ διότι ἡ πράξις αὕτη ἦτο ἡ πρώτη καὶ ἡ μόνη ὅπωςδὴποτε ὅρισσα τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος, ἐν ἐλλείψει δὲ τῆς βάσεως ταύτης οὐδεμίαν ἄλλην εἰχομεν ὡς πρὸς τὰς περαιτέρω εἴτε μετὰ τῆς Πύλης, εἴτε μετὰ τῶν συμμάχων ἡμῶν συζητήσεις. Τῶντοι μόνον ἀφοῦ ὑπεγράφη τὸ 10 ἄρθρον τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει συνθήκης ἐφάνη τελευταῖον τὸ Ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον πραγματικῶς διατεθειμένον νὰ τελειώσῃ τὴν δύσκολον ταύτην ὑπόθεσιν τοιοῦτοτρόπως ὥστε νὰ παγιωθῇ μὲν ἡ εἰρήνη τῆς ἀνατολῆς, νὰ ἰδρυθῇ δὲ ἐν Ἑλλάδι τάξις πραγμάτων συντελεστικὴ ἅμα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόρων τῆς χώρας ταύτης καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἡσυχίας τῶν ἄλλων χωρῶν, ὡς ἐκ τοῦ τύπου τῶν θεσμοθεσιῶν τῆς. Τὸ ἐν Λονδίνῳ συμβούλιον ἐσκέφθη τότε σπουδαίως περὶ τῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἐλλείψεων τοῦ ἀπὸ 22 Μαρτίου πρωτοκόλλου. Ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία ὡμολόγησαν μεθ' ἡμῶν, ὅτι τὸ πρωτόκολλον τοῦτο καὶ ἡ καθιερουμένη δι' αὐτοῦ κυριαρχία τῆς Τουρκίας ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἠδύναντο εἰμὴ νὰ ἐπιφέρωσι διηνεκεῖς διενέξεις οὐ μόνον μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, οὐ μόνον μετὰ τῆς Πύλης καὶ τῶν τριῶν Αὐλῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν αὐτῶν τούτων τῶν Αὐλῶν, ὅτι ἐντεῦθεν θέλουσι προκύψαι ἀληθεῖς κίνδυνοι ὡς πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς εἰρήνης· καὶ ὅτι, ἐπειδὴ αἱ αὐταὶ αὗται ἀπεφάσισαν νὰ καταστήσωσι τὴν Ἑλλάδα ἔργῳ ἀνεξάρτητον, ἔπρεπε νὰ μὴ ἐμβάλωσιν εἰς ἀντίφασιν τὸ ἔργον πρὸς τὸ δίκαιον καὶ τὰς λέξεις πρὸς τὰ πράγματα, ἔπρεπε πρὸ πάντων νὰ μὴ ἐπισπάσωσιν εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν μεγίστην τῶν συμφαρῶν, σπείρουσαι μετὰ ὀλεθρίας ἀπροβλεψίαις ἀφορμὰς διχονοιών, ἀφ' ὧν εὐχερέστετα ἠδύνατο νὰ προκύψῃ γενικὸς πόλεμος. Διὰ τοὺς γενικωτέρους τούτους λόγους, τῶν ὁποίων οὐδεὶς θέλει ἀμφισβητήσῃ τὴν ἐμβρίθειαν, τὸ ἐν Λονδίνῳ συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ δεχθῇ συνδυασμὸν πολὺ ἀπλούστερον ὅλων τῶν προηγουμένων καὶ τὸν ὁποῖον ὁ αὐτοκράτωρ θεωρεῖ ὡς ἀσχυκρίτω προτιμότερον. Ἡ ὑμετέρα αὐτοκρατορικὴ ὑψηλότης θέλει εἰ-

ρει τὴν νέαν ταύτην ἀπόφασιν εἰς τὸ ἐπισυνημμένον πρωτόκολλον, τὸ ὁποῖον δὲν ἠδυνήθη νὰ καθυποβάλω εἰς ὑμᾶς ἐνωρίτερον, διότι μόλις πρὸ δύο ἡμερῶν ἐλάβον αὐτὸ ἐκ Λονδίνου, καὶ διότι ἡ εὐτυχῶς ὀριστικὴ αὕτη σύμβασις ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μὲν ἀφορμὴν εἰς ἀμφισβητήσεις, αἰτίνες ἀδιαλείπτως ἡλλοιοῦν ὅτε μὲν τὴν οὐσίαν, ὅτε δὲ τὸν τύπον αὐτῆς μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὑπεγράφη.

Τὸ ἀπὸ 3 Φεβρουαρίου 1830 πρωτόκολλον ἐπιβάλλει μὲν ἀναμφισβότως μεγάλας θυσίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ διανοίγει αὐτῇ μέλλον εἰρήνης καὶ εὐτυχίας, καὶ, ἐξασφαλίζον τὰς ἐμπορικὰς αὐτῆς σχέσεις, ἐξασφαλίζει ἐν τῶν σπουδαιότερων συμφερόντων τῆς Ῥωσίας καὶ θεραπεύει τὴν χρεὴν τῶν μεσημβρινῶν αὐτῆς ἐπαρχιῶν μεθ' ὧν τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον εἶχε συνάψει σχέσεις ἐπωφελεῖς καὶ ὁσημέραι προϊούσας, μέχρι τῆς θλιβερᾶς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ὥστε κατὰ τοῦτο οὐδεμίαν ἄλλην ἐπικράτειαν δύναται νὰ ἐρίσῃ ἐπιτυχῶς πρὸς τὴν Ῥωσίαν οὔτε περὶ τῶν ὠφελιμάτων τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων δημιουργηθέντων, οὔτε περὶ τῆς ὑπερχούσης ἐπιρροῆς ἧτις θέλει ἀναγκασίως ἐντεῦθεν προκύψῃ.

Ὅτε ἀνεχώρησεν ἐκ Λονδίνου ὁ τελευταῖος ἡμῶν ταχυδρόμος δὲν εἶχεν εἰσέτι καταρτισθῇ ἐντελῶς ἡ ἐκλογή τοῦ ἡγεμόνος τοῦ μέλλοντος νὰ κυβερνήσῃ τοὺς Ἕλληνας. Αἱ τρεῖς δυνάμεις συνεφώνησαν ἐπὶ τέλους ὑπὲρ τοῦ πρίγκιπος Λεοπόλδου τοῦ Σαξοκοβουργικοῦ, ἀλλ' οὗτος δὲν εἶχεν εἰσέτι ὀριστικῶς ἀποδεχθῇ τὰς προτάσεις αὐτῶν. Ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἀπειποιήθη αὐτῷ τὴν ψήφον του διὰ πολλοὺς λόγους· διὰ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὁ πρίγκιψ Λεοπόλδος δὲν θέλει φέρει εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος εἰμὴ ἀρχὰς ὑγιεῖς, οὐσιωδῶς μοναρχικὰς καὶ ἀντιθέτους εἰς τὰ ἐπαναστατικὰ δόγματα· διὰ τὴν βεβαιότητα, ὅτι, μακρὰν τοῦ νὰ ἀγκυρῇ τὴν Ἀγγλίαν, ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ αὐτῆς, διότι αἱ σχέσεις του μετὰ τὸν βασιλέα, μετὰ τὸ ὑπουργεῖον καὶ μετὰ τὸν τόπον ἐν γένει εἶναι δύσκολοι καὶ ἐπισφιλεῖς· διὰ τὴν διάθεσιν τὴν ὁποῖαν ὑποδεικνύει τοῦ νὰ ἀσπασθῇ τὴν θρησκείαν τῆς νέας αὐτοῦ πατρίδος· διὰ τὴν ἐπίσημον δὴλωσιν τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπουργείου γενομένην ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ, ὅτι, οἰαδὴποτε καὶ ἂν ᾔνοι ἡ πολιτικὴ αὐτοῦ διαγωγή, οἰανδὴποτε μορφήν καὶ ἂν λάβωσι τὰ πράγματα, θέλει ἐξκολουθήσῃ νειρόμενος τὴν παρουσίαν ταύτην, κατασφαιλισθεῖσαν αὐτῷ ὡς δῶρον ἐθνικόν, λόγῳ ἰσοδίου καὶ ἰδίας κτήσεως, ὅπως ἀνεξάρτητον τοῦ τύπου τῆς διαμονῆς του καὶ τῶν μελλουσῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν μεγάλαν Βρετανίαν σχέσεων· τελευταῖον, διὰ τὸν λόγον ὅτι, ὡς ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων, ἀναγκασίως θέλει μὲν συνταυτισθῇ μετὰ τὸν τόπον τοῦ ὁποῖου μέλλει νὰ ἀναλάβῃ τὴν τύχην, θέλει δὲ ποιήσῃ ἀφαιρέσιν τῆς προτέρας αὐτοῦ θέσεως, ὅπερ αὕτη τοῦ αἰῶνος ἡμῶν ἡ ἱστορία μέχρι ἐναργείας ἐπιμαρτυρεῖ διὰ παραδειγμάτων, προσβαλλόντων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν καθ' ἣν στιγμὴν γράφομεν τὰς λέξεις ταύτας.

Ὁ πρίγκιψ Λεοπόλδος ἐπεκύρωσεν ὅλας τὰς περὶ

ταύτου προσδοκίας ἡμῶν ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἡ ἡγεμονία τῆς Ἑλλάδος προετάρη αὐτῷ, διότι ἐξήτεισε νὰ προτεθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ Κρήτη, θεὸς τοῦτο ὡς ὅρον τῆς συναινέσεώς του εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῶν τριῶν αὐλῶν. Ἐκ δὲ τῶν νήσων τῶν ὑπὸ Ἑλλήνων κατοικουμένων, τὴν Κρήτην μάλιστα ἡ Ἀγγλία πάντοτε καὶ ἐπιμύτως ἀπεχώρισεν ἀπὸ πάντεσσι προεδιορισμῶν τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὸ ἐνεστίως ὑπουργεῖον τοῦ Λονδίνου ἤθελε θεωρήσει τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς νήσου ταύτης ὡς τὰ μάλιστα ἀντικειμένην εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Ἀγγλικῆς ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας εἰς τὴν μεσόγειον θάλασσαν. Ἡμεῖς αὐτοὶ δὲν δυνάμεθα σήμερον νὰ ἀπαιτήσωμεν ἀπὸ τὸν Σουλτάνον τὴν θυσίαν τοσοῦτον ἀξιοῦ λόγου κτήματος, τοῦ ὁποίου κατέχει τὸ πλεῖστον μέρος.

Ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος θέλει λοιπὸν πιθανώτατα ἀνγκασθῇ νὰ παραιτήσῃ τὴν παρ' αὐτοῦ προταθείσαν αἴρεσιν, τὴν ὁποῖαν δὲν δυνάμεθα οὔτε νὰ ὑποστηρίξωμεν, οὔτε νὰ ἀποδεχθῶμεν, ἥτις ὅμως καταδεικνύει παρ' αὐτῷ διαθέσεις συμφώνους μετὰ τὰς ἐυχὰς μας.

Ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ, θέλουσι γίνεαι προτάσεις εἰς τὸν πρίγκηπα Φρεδερίκον τῶν Κάτω Χωρῶν, τοῦ ὁποίου ἡ ὑμετέρα αὐτοκρατορικὴ ὑψηλότης γινώσκει τὰ προτερήματα· γινώσκουσα δὲ καὶ τὰ αἰσθήματα δι' ὧν ὁ αὐτοκράτωρ τιμᾷ τὸν πρίγκηπα ἐκεῖνον, δύναται νὰ συμπεράνῃ μετὰ πόσης σπουδῆς ἡ αὐτοῦ Μεγαλειότης θέλει δώσει αὐτῷ τὴν ψῆφόν του. Ἀμα δὲ ἀποφασισθῇ ὁριστικῶς εἴτε τούτου εἴτε τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου ἡ ἐκλογή, τὰ πρωτόκολλα τοῦ ὁποίου ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω, ὡς ἄνω, ἀντίγραφον εἰς τὴν ὑμετέραν αὐτοκρατορικὴν ὑψηλότητα, θέλει κοινοποιηθῇ εἰς τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη ὑπὸ τῶν τριῶν αὐλῶν, αἵτινες δὲν θέλουσι ἐπιτρέψει ἀποποιήσιν παρ' οὐδενὸς ἐκ τῶν μερῶν ἐκείνων, ἔχουσι δὲ καὶ αἱ τρεῖς ἀπόφασιν νὰ τελειώσωσι διὰ τῆς πράξεως αὐτῶν ταύτης τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, τὴν ὁποῖαν δὲν δύνανται νὰ ἀρῇσωσιν ἀναποφάσιστον.

Τὸ δεύτερον ζήτημα τὸ ἐνασχολοῦν σήμερον τὴν προσοχὴν τοῦ αὐτοκράτορος περιλαμβάνει ἑτέρα τινα ἄρθρα τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει συνθήκης καὶ τὸ σύνολον τῶν μετὰ τῆς Τουρκίας σχέσεων μας.

Ὁ σκοπὸς τῶν σχέσεων αὐτῶν εἶναι αὐτὸς ἐκεῖνος ὃν προεθέμεθα διὰ τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει συνθήκης καὶ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς εἰρήνης πρὸς τὸν Σουλτάνον. Τὰ στρατεύματά μας ἂν ἤθελον, ἡ δύναντο νὰ βυθίσωσι πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ νὰ καταστρέψωσι τὸ Τουρκικὸν κράτος. Οὐδεμία δύναμις ἤθελεν ἀντισταθῇ εἰς τοῦτο, οὐδεὶς ἄμεσος κίνδυνος· ἤθελεν ἀπειλήσει ἡμᾶς ἂν κατεφέρομεν τὴν καιρίαν ταύτην πληγὴν εἰς τὴν ἐν Εὐρώπῃ Ὀθωμανικὴν μοναρχίαν. Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ φρονεῖ, ὅτι ἡ μοναρχία αὕτη, καταντήσασα νὰ μὴν ὑπάρχῃ εἰμὴ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσίας, εἰς ταύτης καὶ μόνης ὑπείκουσα τὰς ἐπιθυμίας, θεραπεύει κάλλιον τὰ πολιτικὰ καὶ ἐμπορικὰ ἡμῶν συμφέροντα ἢ πᾶς νέος συνδυασμός, ὅστις ἤθελεν ἀναγκάσει ἡμᾶς ἢ νὰ ὑπερ-

εκτείνωμεν τὸ κράτος διὰ κατακτήσεων, ἢ νὰ ἀντικαταστήσωμεν, ἀντὶ τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους ἐπικρατείας, αἵτινες δὲν ἤθελον βραδύνει νὰ ἀναδειχθῶσιν ἐνάμιλλοι ἡμῶν λόγῳ ἰσχύος, πολιτισμοῦ, βιομηχανίας καὶ πλούτου. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς ταύτης τῆς αὐτοῦ αὐτοκρατορικῆς μεγαλειότητος κανονίζονται σήμερον αἱ μετὰ τοῦ Διδανίου σχέσεις ἡμῶν. Ἐπειδὴ δὲν ἠθελήσαμεν τὴν πτώσιν τῆς Ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως, ζητοῦμεν τοὺς τρόπους τοῦ νὰ ὑποστηρίξωμεν αὐτὴν εἰς τὴν παρούσαν αὐτῆς κατάστασιν. Ἐπειδὴ ἡ κυβερνήσις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἦναι χρήσιμος ἡμῖν εἰμὴ ὑπείκουσα εἰς ἡμᾶς, ἀπαιτοῦμεν ἀπὸ αὐτῆς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν ὑποχρεώσεων τῆς καὶ τὴν ταχεῖαν πραγμάτωσιν ὅλων τῶν εὐχῶν μας.

ὑπὸ τὴν διπλὴν ταύτην ἐποψίν, αἱ σχέσεις τὰς ὁποίας πρὸ μικροῦ ἀνενηώσαμεν μετὰ τὴν Πύλιν, διὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὑπασπιστοῦ κόμητος Ὁρλώφ καὶ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ συμβούλου τῆς ἐπικρατείας Βουτένιφ, παριστῶσιν ἡμῖν εὐχάριστά τινα σημεία.

Τὰ οὐσιώδη ἄρθρα τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει συνθήκης ἐκτελοῦνται. Ἡ τοσοῦτον σπουδαία ὑπόθεσις τῶν λεπτομερειῶν, δι' ὧν ἐμελλε νὰ ἐξασφαλισθῇ πραγματικῶς εἰς τὴν σημαίαν μας ἡ ἐλευθέρωσις τοῦ Βοσπόρου, ἐτελείωσεν εἰς τρόπον ὅστις δὲν εἰμπορεῖ εἰμὴ νὰ καταπληξῇ τὰς ἄλλας δυνάμεις, καὶ αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν, τῆς ὁποίας ἡ σιμαλία πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ ἀξιοῦται τῶν αὐτῶν περιποιήσεων ἐν τῷ πορθμῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Καὶ εἰς πάντα δὲ τὰ κατὰ τὴν Σερβίαν, καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν χωρῶν ὅσαι πρέπει νὰ ἀποδιδῶσιν αὐτῇ, ἡ Πύλη ἐνέδωκε μετὰ εὐπειθείας ἅμα καὶ προθυμίας.

Φαίνεται πιθανὸν ὅτι ἡ ἐμπορικὴ ἀποζημίωσις τῶν 400,000 ρωβίων ἡ ὁποία πρέπει νὰ πληρωθῇ εἰς ἡμᾶς κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον, εἶναι ἤδη ἐτοιμὴ εἰς τὰ ταμεία τοῦ Σουλτάνου.

Ἐκ τῶν λεπτομερειῶν δὲ ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας εἶδατε βεβαίως τὴν ἐκτακτον δεξίωσιν τὴν ὁποῖαν ἔκαμεν ὁ Σουλτάνος εἰς τὸν κόμητα Ὁρλώφ καὶ τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ὁ μονάρχης οὗτος ἔσπευσε ν' ἀποτείνῃ πρὸς αὐτόν.

Ὁ Σὶρ Ρ. Γόρδων, ταπεινωθεὶς διὰ τὴν θέσιν εἰς ἣν κατήντησεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἠγωνίσθη ἀπερισκέπτως νὰ δώσῃ δείγμα τῆς ἰσχύος του, ἐπιτυχάνων διὰ τὴν Ἀγγλικὴν φρεγάταν, ἡ Ξανθὴ, τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ εἰσελθῇ εἰς τὸν Βύζεινον πόντον. Ἡ Βρετανικὴ κυβερνήσις ἐπέπληξεν αὐτόν διὰ τὴν ἀσύνητον ταύτην πράξιν, τοσοῦτω μᾶλλον λυπηθεῖσα διὰ τὴν ἀνωρελὴν ἐκείνην ἐπίδειξιν, ὅσῳ καὶ ἡμεῖς ὠφελήθημεν ἀπὸ αὐτῆς ἵνα ἀναγκάσωμεν τὴν Πύλιν νὰ δώσῃ εἰς ἕν τῶν πολεμικῶν ἡμῶν πλοίων τὴν ἄδειαν νὰ διέλθῃ ἐπίσης τὸν Βόσπορον καὶ νὰ ἀγκυροβολήσῃ ἐμπροσθεν τοῦ Σεραγίου, ὅπου ἠνώθησαν μετ' αὐτοῦ μία φρεγάτα καὶ ἕν βρίκιον, ἐφ' ὧν εὐρίσκειται ὁ Κ. Ριβωπιέρ μετὰ τῆς συνοδείας του. Τὰ δύο ταῦτα πλοῖα διέπλευσαν τὸν Ἑλλήσποντον χωρὶς νὰ σκεπάζωσι τὰς κανονοστοιχίας αὐτῶν καὶ ἐλα-

βον μάλιστα ἀπὸ τῶν φρουρίων χαιρετισμόν, μηδέποτε εἰς οὐδένα ξένον πρέσβυν, εἰς τοιαύτην περιστάσιν, ἀποδοθέντα.

Τὰ δειγμάτα ταῦτα τῆς εὐλαβείας δὲν ἀρκοῦσι βεβαίως ἵνα ἀποδείξωσιν, ὅτι ἡ πολιτικὴ τοῦ Σουλτάνου πρὸς τὴν Ῥωτίαν εἰδεύεται ἐπὶ τῶν ἀρχῶν αἰτινας ὥρσιον νὰ χειραγωγῶσιν αὐτὴν σήμερον· ἀλλ' ὁμῶς πολὺ ἀπέχουσι τοῦ νὰ ᾔναι ἀδιάφορα ὡς πρὸς τοὺς ἀντατόλεις.

Ἡ ὑμετέρα αὐτοκρατορικὴ ὑψηλότης θέλει τέλος πάντων ἀντλήσει λεπτομερεστέρως εἰδήσεις καὶ περὶ τῶν πραγμάτων τὰ ὅποια ἐπιτροχάδην ἐνταῦθα ἐξεθεσά καὶ περὶ τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τῶν μετὰ τῆς Πύλης σχέσεώ. μας, εἰς τὰ ἐπισυνημμένα ἀποσπάσματα τῶν ἐκθέσεων τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὑπασπιστοῦ κήμητος Ὁρλώφ, τὰ ὅποια ἐνόμισα χρέος μου νὰ καθυποβάλω εἰς αὐτήν.

Δείπεται δὲ ἐτι νὰ τελειώσωμεν σπουδαίαν τινὰ διαπραγματεύσιν ἥτοι ἐνταῦθα μετὰ τοῦ Τούρκου πρέσβους Χαλίλ πασᾶ, ἥτοι μετὰ τῆς Σουλτανικῆς κυβερνήσεως ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Πρόκειται περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξοφλήσεως τῶν ἀποζημιώσεων τοῦ πολέμου, τῶν συμφωνηθεισῶν διὰ συμβάσεως προσθέτου εἰς τὴν συνθήκην τῆς 2 (14) Σεπτεμβρίου 1829. Ἡ ἐπὶ δέκα συνεχῆ ἔτη κατοχὴ τῶν ἡγεμονιῶν τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαβίας ἐμελλε κατ' ἀρχάς νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐγγύησις τῆς πληρωμῆς τῶν ἀποζημιώσεων τούτων. Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ ἔκρινεν ὅτι ἡ κατοχὴ αὕτη θέλει ἐκθέσει ἡμᾶς εἰς πολλὰ ἄτοπα καὶ εἰς μεγάλα ἐξόδα καὶ ὅτι ἤθελεν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ὀριστικὴν κατὰληψιν τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, τῶν ὁποίων τὴν κατὰκτησιν ἐθεώρησεν ἀείποτε τοσούτον ὀλιγώτερον χρήσιμον ὅσον, καὶ χωρὶς νὰ ἔχωμεν εἰς αὐτὰς στρατεύματα, τὰς μεταχειριζόμεθα ὅπως θέλομεν ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου. Παρεκτός τούτου, προσαρτῶντες αὐτὰς οὕτω πράγματι εἰς τὰς μνησθεμένων ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, ἠθέλομεν παρεκτραπῆ τῶν διακηρύξεών μας καὶ ἐπισύρει καθ' ἡμῶν τὰς δικαίας διαμαρτυρήσεις τῶν ἄλλων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης. Οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ ἡ ἐφεσις ἡν, δυνάμει τῆς ἀπὸ 2 (14) Σεπτεμβρίου συμβάσεως, ὁ Σουλτάνος δικαιούται νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὴν γενναιοφροσύνην τῆς Αὐτοῦ αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, πείθουσιν ἡμᾶς νὰ συνομολογήσωμεν ἑτέρας ἐγγυήσεις ὡς πρὸς τὴν ἐξοφλῆσιν τῶν εἰς ἡμᾶς ὀφειλομένων ποσῶν. Ὁ αὐτοκράτωρ θέλει εὐδοκήσῃ νὰ χάρισῃ ἐν μέρος αὐτῶν εἰς τὴν Πύλιν· ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποφασίσωμεν περὶ τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ ὑπολοίπου ἢ περὶ τῶν ἀποζημιώσεων τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ἀντὶ χρημάτων, τῶν ὁποίων ὑπάρχει μεγάλη ἑλλειψίς ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει, περιμένομεν τὸ ὑπόμνημα τὸ ὅποιον θέλει μὲ κοινοποιήσῃ ὁ Χαλίλ πασᾶς, καὶ τὸ ὅποιον θέλει καταστήσῃ ἀκριβέστερον εἰς ἡμᾶς γνωστός, τοὺς ὅρους τῆς προσφυγῆς τῆς Πύλης εἰς τὴν μεγαλοφροσύνην τοῦ αὐτοκράτορος, τὰς ἐπιθυμίας τῆς δυνάμεως ταύτης, τὰς προτάσεις τῆς καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς πληρεξουσι-

ότητος τοῦ ἀπεισταλμένου τῆς. Ἡ αὐτοῦ αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης θέλει τότε ἀποφασίσῃ ὀριστικῶς. Διὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων δὲ θέλει ἐπιβληθῇ εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος βάρος δυνάμενον νὰ ἐπιφέρῃ τὴν πτώσιν του· ἀλλὰ θέλουν καταληφθῇ κλειδὲς τινες τοῦ κράτους αὐτοῦ (des clefs de position), δι' ὧν εὐκολον ἤθελεν εἰσθαι εἰς ἡμᾶς νὰ ἀπειλώμεν αὐτὸ καὶ θέλει καθιερωθῇ ἡ ὑπαρξίς χρέους εἰς βάρος του, τὸ ὅποιον (χρέος) θέλει καταστήσῃ εἰς τὸ κράτος ἐκεῖνο ἐπαισθητὴν ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὴν ἀληθῆ πρὸς τὴν Ῥωσίαν θέσιν του, καὶ τὴν βεβαιότητα τῆς πτώσεώς του, ἂν ἐόλμα νὰ τὴν προκαλέσῃ αὐθις (et la certitude de sa ruine, s'il essayait de la braver une autre fois).

Ἐπειδὴ ἡ προσθετος σύμβασις τῆς 2 (14) Σεπτεμβρίου ἔθετε τὴν ἀρχὴν, οἱ ἐπὶ τέλους ὁ αὐτοκράτωρ θέλει ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ τρόπου τῆς πληρωμῆς τῶν ἀποζημιώσεων τοῦ πολέμου, τὸ ὀριστικὸν ἀποτέλεσμα τῆς διαπραγματεύσεως ταύτης ἐξαρτᾶται ὅλως διόλου καὶ πάντοτε ἀπὸ τὴν αὐτοῦ αὐτοκρατορικὴν μεγαλειότητα.

Αἱ μετὰ τῶν μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων σχέσεις μας εἶναι ἐν γένει δι' ἡμᾶς εὐχάριστοι. Ἐῖναι ἀκόμη ψυχραὶ, καὶ δὲν εἰμπορῶν εἰμὴ νὰ ᾔναι τοιαῦται μετὰ τῆς Αὐστρίας, ἔπειτα ἀπὸ ὅλας τὰς ἀντιπράξεις ὅσας ὑπεκίνησε καθ' ἡμῶν ἐπὶ τοῦ τελευταίου πολέμου· ἀλλ' εἶναι ἀπικαλλὰγμένα συζητήσεων καὶ πικρίας. Μετὰ τῆς Ἀγγλίας, αἱ σχέσεις μας ἀνέλαβον πρὸ μικροῦ τὸν πλέον εὐχάριστον χαρακτῆρα, ἀφοῦ ἀπεφασίσθη τελευταῖον τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ μόνου ἠδύναντο νὰ ταραχθῶσιν. Αἱ μετὰ τῆς Γαλλίας σχέσεις μας φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς ταυτότητος τοῦ συμφέροντος, ἥτις δὲν ἐπαυτεν ἐνόνοῦσα ἡμᾶς μετὰ τῆς χώρας ταύτης. Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆς κατάστασις πολὺ ἀπέχει, κατὰ δυστυχίαν, ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς εὐχὰς μας· ἀλλὰ δὲν θέλω ἐπιχειρήσῃ νὰ ἀναπτύξω ἐγὼ αὐτὸς πρὸς τὴν ὑμετέραν αὐτοκρατορικὴν ὑψηλότητα οὔτε τοὺς πραγματικοὺς λόγους οὔτε τὰ πιθανὰ ἀποτελέσματα τῆς κρίσεως, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἀπειλεῖται. Ἀντ' ἐμοῦ ἂς ὁμιλήσῃ ὁ (ἐν Παρισίοις) πρέσβυς τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, τοῦ ὁποίου σπεύδω νὰ υποβάλω εἰς ὑμᾶς τὴν τελευταίαν ἀναφορὰν, τὴν περιλαμβάνουσαν ὅλας τὰς εἰδήσεις ὅσας ἔχω περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Διατελῶ δὲ, μὲ βαθύ σέβας,

Τῆς Ὑμετέρας Αὐτοκρατορικῆς
Ὑψηλότητος,

Ὁ ταπεινότατος, εὐπειθέτατος καὶ
προθυμότατος ὑπηρέτης
ΝΕΣΣΕΑΡΩΔ.

